

УДК 378.143

Т.В. Синиця, І.В. Осьмірко

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

У статті розглянута проблема оновлення професійної освіти на компетентнісній основі шляхом посилення практичної спрямованості освіти при збереженні її фундаментальності.

Ключові слова: професійна освіта, компетентнісний підхід, практична підготовка.

В статье рассмотрена проблема обновления профессионального образования на компетентностной основе путем усиления практической направленности образования при сохранении его фундаментальности.

Ключевые слова: профессиональное образование, компетентностный подход, практическая подготовка.

In this article the problem of updating of vocational education in competence's basis by strengthening the practical orientation of professional education while maintaining its fundamentality.

Key words: vocational education, competence approach, practical training.

Постановка проблеми. Високоєфективна система освіти є одним з основних факторів забезпечення сталого зростання та розвитку економіки і суспільства будь-якої країни. При цьому необхідною умовою формування інноваційної економіки є модернізація всієї системи освіти, як основи динамічного економічного зростання та соціального розвитку суспільства, чинника благополуччя громадян і безпеки країни. Для вирішення завдань сталого розвитку країни важливим є перехід до нових освітніх орієнтирів та інноваційної політики в освіті, що пов'язаний з оновленням професійної освіти на компетентнісній основі шляхом посилення практичної спрямованості освіти при збереженні її фундаментальності. Компетентнісний підхід не протиставляється традиційного підходу, а розширює зміст підготовки, поглиблює знання, їх практичну орієнтованість, і сприяє формуванню конкретних компетенцій, затребуваних реальними умовами виробництва.

Аналіз актуальних досліджень. Останнім часом все більшу

стурбованість викликає проблема працевлаштування випускників вищих навчальних закладів. Однією з причин цього, на думку вітчизняних фахівців-освітян, таких як Завадська О.Я., Іванченко Є.А., Любар О.О., Супрун В.О., є погіршення практичної підготовки економістів у вищих навчальних закладах, наслідком якого є відсутність у студентів навичок практичної роботи за обраним напрямом (спеціальністю), а також знань сучасних технологій. Таким чином, сучасні умови соціально-економічного розвитку, ситуація на ринку праці, вимагають змін у змісті та організації практичної підготовки студентів.

Мета статті. Професійне зростання фахівця, його соціальна затребуваність як ніколи залежать від вміння проявити ініціативу, розв'язати нестандартне завдання, від здатності к плануванню та прогнозуванню результатів власних самостійних дій. Метою статті є розробка шляхів підвищення ефективності практичної підготовки майбутніх економістів на основі впровадження неперервного практичного навчання студентів, зорієнтованого на формування професійних умінь і навичок.

Виклад основного матеріалу. Практична підготовка студентів являє собою систему формування професійних знань, умінь і навичок, оволодіння якими сприяє кращому засвоєнню теоретичного матеріалу, розвитку інтересу до конкретного виду професійної діяльності.

Сьогодні, незважаючи на необхідність прикладної спрямованості освіти, в сучасній професійній підготовці кількість годин, що відводяться на практику, неухильно скорочується. У навчальному процесі недостатньо повно використовуються можливості практико-орієнтованих технологій, що призводить до подовження періоду адаптації випускників до реальних умов у процесі самостійної праці. Випускники не завжди готові реалізувати себе в практичній діяльності в силу несформованості практичних компетенцій.

В умовах практико-орієнтованої освіти здійснюється формування основ

професіоналізму майбутнього фахівця шляхом активізації різних видів діяльності студентів: навчально-пізнавальної, самоосвітньої, практичної навчально-професійної, навчально-дослідної, науково-дослідної; відбувається формування і розвиток системи умінь і навичок з самоорганізації різних видів діяльності.

На наш погляд, практико-орієнтована освіта майбутнього економіста тісно пов'язана з організацією навчально-ознайомчої, організаційно-економічної, комп'ютерної, виробничої та переддипломною практик студента з метою його занурення в професійне середовище, співвіднесення його уявлення про професію з вимогами, що пред'являються підприємствами та установами.

Організація усіх видів практик на всіх етапах навчання спрямована на забезпечення безперервності і послідовності оволодіння студентами професійною діяльністю у відповідності з вимогами до рівня підготовки майбутнього економіста. Тому, на нашу думку, необхідно переглянути перелік і час проведення практик та їх кінцеву мету, збільшити кількість годин, відведених на практичну підготовку фахівців згідно з чинними навчальними планами, як це практикується за кордоном (проходження практики доцільно починати з 1-го курсу).

Так, на 1 курсі студенти можуть пройти навчально-ознайомчу практику (на цьому етапі закладаються основи практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості і ставлення до професії); основна мета її полягає у формуванні початкових знань про професію. Саме цей вид практики дасть студентам можливість визначитися із професійною придатністю та майбутньою спеціалізацією. На 2 курсі студентам пропонується організаційно-економічна практика, основним завданням якої було б ознайомлення з діяльністю підприємств та організацій різних галузей та сфер діяльності. Впродовж навчання на 3 курсі студенти залучаються до виробничої практики. На 4 курсі

студентам необхідно запропонувати комп'ютерну практику на базі програми 1С Підприємство 8.2, орієнтовану на вирішення задач автоматизації обліку і управління підприємством. Використання проблемно-орієнтованих об'єктів дозволить студентам вирішувати коло завдань складського, бухгалтерського, управлінського обліку, розрахунку зарплати, аналізу даних і управління на рівні бізнес-процесів.

За допомогою програми «1 С Підприємство 8.2» студенти зможуть освоїти весь перелік видів інформаційної діяльності фахівців економічного профілю. До них відносять:

- організаційно-управлінська – поліпшення економічного становища підприємств (установ) на основі професійних знань та інформації про фінансові результати діяльності підприємств на основі прикладного програмного забезпечення економіста;

- планово-фінансова – ведення планування, використання фінансової інформації при виконанні розрахунків з обліку наявності та руху активів; оформлення техніко-економічної та звітної документації;

- інформаційно-аналітична – вміння аналітично обробляти облікову і звітну інформацію на підприємствах (організаціях і установах), розробка ефективної облікової політики;

- нормативно-методична – розробка нормативних актів, що регулюють бухгалтерський облік, забезпечення підприємства прикладним програмним забезпеченням спеціалізованого призначення;

- податкова – володіння комп'ютерними методами збору, обробки та зберігання інформації про сплату податків, використання сучасних інформаційних технологій і прикладного програмного забезпечення [2, С. 93].

Таким чином, використання сучасних програмних продуктів в навчанні майбутніх економістів, дозволить студентам отримати конкретні знання, які

пришвидшують професійне зростання молодих спеціалістів у відповідності з вимогами сучасної економіки.

Зауважимо, що введення цієї практики до професійної підготовки майбутніх економістів вимагає корекції навчальних планів та розробки методичного забезпечення.

Кінцевим етапом неперервної практичної підготовки є переддипломна кваліфікаційна практика, яка завершується захистом дипломних робіт.

Крім того, неперервна практична підготовки фахівців містить не лише традиційні та визнані у багатьох навчальних закладах елементи, такі як практика, стажування у межах спеціалізації, але й істотні зміни й доповнення до теоретичних курсів, лабораторних, практичних і курсових робіт, що поєднуються з елементами практики концептуально, змістовно й організаційно; спеціально розроблені тренінги й семінари; обмін досвідом та науково-практичні й методичні конференції.

Неперервна практична підготовка майбутніх фахівців здійснюється на підставі таких принципів, як: тісного взаємозв'язку між теоретичним навчанням і практичною підготовкою; науково-творчого характеру практичної підготовки; послідовності, спадкоємності, динамічності, перспективності, свободи вибору, співробітництва.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Випускники вузів сьогодні достатньою мірою володіють фундаментальними знаннями в професії і здатністю здійснювати дослідницьку діяльність, але не готові до виконання професійних обов'язків, ефективним діям в конкретній професійній ситуації. Проте, сучасному ринку праці потрібні практико-орієнтовані фахівці, що мають не лише глибокі знання, але й здібності та досвід їх застосування на практиці.

З метою удосконалення системи професійної підготовки майбутніх

економістів у вищих навчальних закладах України рекомендуємо: забезпечити тісний взаємозв'язок теоретичного і практичного компонентів підготовки фахівців; досягнути неперервності практичної підготовки; впроваджувати нові досягнення педагогічної науки, інформаційних технологій і передовий педагогічний досвід у процес навчання фахівців, що сприятиме формуванню компетентності економіста на відповідному сучасним потребам ринку праці рівні.

Література

1. Іванченко Є.А. Сутність та структура системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів / Є.А. Іванченко // Наука і освіта. – Одеса, 2008. – Вип. 8–9. – С. 144–150.

2. Супрун В.О. Застосування спеціалізованого програмного продукту «1 С Підприємство 8.0» в процесі навчання студентів економічних спеціальностей // Нові інформаційні технології в освіті. Технології «1 С» у підготовці ефективних та необхідних для національної економіки кадрів: матеріали Шостої всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених. / За заг. ред. к. ф-м. н., доцента В.П. Шевченка. – К.: Кафедра, 2013. – С. 91.

3. Реализованные проекты 1С [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://1C/abbyu.ua/about/projects>.